

Motion till riksdagen

1989/90:Ub221

av Jan-Erik Wikström m.fl.

(fp, m, c, vpk, mp)

Språkundervisningen i gymnasieskolan

I skolöverstyrelsens redovisning den 1 mars 1989 av två regeringsuppdrag om gymnasieskolan föreslås bl.a. att det skall finnas två treåriga studieförberedande studievägar, nämligen humanistisk-samhällsvetenskaplig-ekonomisk linje (HSE-linjen) och naturvetenskaplig-teknisk linje (NT-linjen). HSE-linjen föreslås delad i årskurserna 2 och 3 i en humanistisk, en samhällsvetenskaplig och en ekonomisk gren. NT-linjen föreslås delad i årskurs 3 i en naturvetenskaplig och en teknisk gren.

SÖ förordar att de nya timplanerna byggs upp med basämnena, som alla elever på de studieförberedande linjerna läser med samma lektionsvolym och kursplan, karaktärsämnena för resp. gren samt individuella tillvalsämnena.

För linjeblocket HSE skall det i årskurs 2 enligt SÖ:s förslag finnas ett antal basämnena och karaktärsämnena. Det individuella tillvalet skall omfatta sex veckotimmar i årskurs 2 (t.ex. det tredje moderna språket om 3 vtr, estetiskt ämne om 3 vtr). Utrymmet för individuellt val om sex veckotimmar kan också utnyttjas för enstaka ämne (latin om 6 vtr). Även i årskurs 3 skall det finnas ett antal basämnena och karaktärsämnena. Det individuella tillvalet i årskurs 3 omfattar också sex veckotimmar. Varken latin (6 vtr) eller det tredje moderna språket (3 vtr) har någon annan plats på timplanen än inom denna ram om sex veckotimmar.

Enligt SÖ:s förslag kan man alltså inom ramen för det fria tillvalet endast välja antingen latin eller det tredje moderna språket.

Hittills har man i Sverige aldrig konstruerat en studieväg på det humanistiska och språkliga området på så sätt som nu skett i SÖ:s förslag, nämligen att fördjupade språkstudier i form av val av latin utesluter val av det tredje moderna språket. Man har vid tidigare timplansrevisioner sökt ställa latin mot icke-språkliga ämnen (t.ex. vissa av timmarna i psykologi och samhällskunskap). Ett motiv för detta är att skolans undervisning i latin, förutom elementära kunskaper i själva språket, ger den språkstuderande ett "internationellt" ordförråd, som väsentligt underlättar inlärnigen av moderna språk på både gymnasialt och eftergymnasialt stadium. Den ger dessutom träning i grammatik som man kan dra stor nytta av också i de andra språken.

Det kan i sammanhanget erinras om att man i vissa andra europeiska länder med ett kvardröjande mycket konservativt skolsystem kan träffa människor (studenter, lärare m.fl.) som antingen har hyfsade kunskaper i mo-

derna språk, t.ex. engelska, men som inte kan ett ord latin eller – vilket inte alls är ovanligt – människor som har dåliga kunskaper i moderna språk, men som har studerat latin i skolan på bekostnad av moderna språk. Den av SÖ skisserade lösningen tycks oss påminna om detta system och vi kan inte frigöra oss från intrycket att en sådan lösning markerar ett steg bakåt i utvecklingen.

Det går enligt vår mening förhållandevis lätt att rätta till den situation som uppkommit. Timplanerna för årskurserna 2 och 3 av humanistisk gren bör utformas så, att antingen latin eller det tredje moderna språket kommer att ingå bland grenens karaktärsämnen. Därigenom undviks att dessa två ämnen ställs mot varandra inom ramen för det individuella tillvalet. Den av oss föreslagna ordningen är nödvändig om man vill göra det möjligt att utveckla en vidare språkförståelse hos alla dem, som har intresse för t.ex. svenska och främmande språk och för en närmare anknytning till den europeiska kulturgemenskapen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om språkprogrammet på humanistisk studieväg i gymnasieskolan.

Stockholm den 19 januari 1990

Jan-Erik Wikström (fp)

Bo Hammar (vpk)

Kaj Nilsson (mp)

Ingrid Sundberg (m)

Karin Söder (c)